

ΟΙ ΤΕΣΣΑΡΑΚΟΝΤΑ ΜΑΡΤΥΡΕΣ

(Θεσσαλική ἀνάμνησις).

Ἐνύκτωνεν.

Ὁ ἥλιος εἶχε δύσει πρὸ μικροῦ καὶ αἱ πρῶται σκιαὶ τοῦ λυκόφωτος ἐπτερύγιζον εἰς τὸ βαθυκύανον στερέωμα. Κάτω ὁ δρόμος ἦτο βυθισμένος εἰς μελαγχολικὴν σιγὴν ἐν τῇ ἐρημίᾳ διαβατῶν, ὑπὸ τὴν πένθιμον καὶ σιωπηρὰν ὄψιν τῶν οἰκιῶν τοῦ μὲ τοὺς κρημνιζομένους τοίχους, τὰ χαλασμένα παράθυρα καὶ τὰ καταρρέοντα καφάσιχ. Ἀραιὸν κοπάδι ἀπὸ κάργαις ἐπετοῦσεν ἄνωθεν μιᾶς γκρεμισμένης μάνδρας καὶ τὸ πτερύγισμα τῶν μαύρων πτηνῶν ἦτο ἕνας ἀκόμη χρωματισμὸς πένθους καὶ μελαγχολίας εἰς τὸν ἔρημον αὐτὸν ὁρομίσκον. Καὶ ἐπὶ τῆς στέγης τῆς πέραν ὑψηλῆς οἰκίας ὑφαύχην πελαργὸς ἴστατο μὲ τὸν ἕνα πόδα, προτείνων τὸν μακρὸν τοῦ λαιμοῦ ἐλικοειδῶς εἰς τὸ κενὸν ἐν στάσει μελέτης καὶ ρεμβασμοῦ. Κατὰ διαλείμματα, ὥσεί συνερχόμενον ἐκ τῆς ρέμβης τὸ ὄρνεον ἐκτυποῦσε δυνατὰ καὶ ρυθμικῶς ἐπὶ τινα λεπτὰ τὸ μέγα αὐτοῦ ἐπίμηκες ράμφος καὶ τότε ἡ στενωπὸς ἐπληροῦτο μονότονου θορύβου, ὁ ὁποῖος ηὔξανε τὴν στυγνὴν καὶ μαύρην μελαγχολίαν τῆς, ποῦ ἦτο ὡς εἰάν εἶχεν ἐγκυταλειφθῇ ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων πανοικεῖ.

* *

Κάπου ἐκεῖ ἠγείρατο τὸ κοιμητήριον τῶν Τεσσαράκοντα Μαρτύρων, τῶν ὁποίων αἱ ψυχαὶ εἶχον τὴν δύναμιν τοῦ θαυματουργεῖν καὶ θεραπεύειν τὰ ἀνθρώπινα πάθη. Μεγάλη πύλη ὡς σταύλου ἀπὸ σανίδων ἀχρωμάτιστα ἔφερε πρὸς αὐτό, ταπεινὸν εἰκοδόμημα, ὅπερ ἐκ τῆς ὁδοῦ θεώμενον τίποτε τὸ ἐξαιρετικὸν δὲν ἐπαρουσίαζε καὶ ἦτο στενότατος κατάλευκος τοῖχος μὲ δύο μικρὰ παράθυρα, στερεῶς καρφωμένα. Μέσα τὸ προαύλιον ἐξετείνετο εἰς ἐπίμηκες μακρυνάρι, γεμάτο ἀπὸ τσικουνίδαις καὶ ἄγριαις μολόχαις. Ἀριστερὰ ἠνοίγοντο τρία σιδηρόφρακτα παράθυρα καὶ ἐπὶ τῶν σιδηρῶν αὐτῶν κιγκλίδων ἐφαίνοντο δαμένα πολυάριθμα ράκη, κουρέλια μυρίων χρωμάτων ἀπὸ λινὰ καὶ μάλλινα ὑφάσματα. Ἦσαν ἐξορκισμοὶ καὶ ἀναθήματα τῶν πιστῶν, ὅσοι προσεδλήθησαν τυχὸν ἐκ πυρετῶν καὶ ἄλλων νοσημάτων καὶ ὅταν προσέδενον αὐτά, εἰάν μὲν ἔπασχον, ἐθεραπεύοντο, διωκομένου

τοῦ μολύσματος, καὶ ἐὰν ἦσαν ὑγιεῖς, παρέμενον ἀλώβητοι καθ' ὅλην αὐτῶν τὴν ζωὴν.

Ὅπισθεν τῶν παραθύρων αὐτῶν ἐκοιμῶντο εἰς τὰ τεράστια λευκὰ τῶν φέρετρα οἱ ἔχοντες τὴν θαυματουργὴν ταύτην δύναμιν τοῦ θεραπεύειν τὰ ἀνθρώπινα πάθη μάρτυρες. Ἐὰ φέρετρα ἐξετείνοντο ἀνὰ τέσσαρα, ἀνὰ πέντε εἰς παραλλήλους γραμμάς τὴν μίαν ὀπισθεν τῆς ἄλλης. Τὰ πράσινα σαρίκια τῶν τεθνεώτων διεκρίνοντο ἐπὶ τοῦ ἄκρου τῶν φερέτρων, ἐν ᾧ εἰς αὐτὰ ἐπιμελῶς εἶχον ἐναποτεθῆ λευκὰ μάκτρα τοῦ προσώπου. Διότι ἠγείροντο τὴν νύκτα οἱ τεθνεώτες καὶ πρὸ τῆς προσευχῆς τῶν ἐκαθάριζον τὸ σῶμα καὶ ἐπλενον τὰς χεῖρας αὐτῶν καὶ τοὺς πόδας. Κυρίως δὲν ἠγείροντο αὐτοὶ ἀπὸ τῶν φερέτρων· αἱ ψυχαὶ αὐτῶν κατήρχοντο ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. Ὁ ὁδηγὸς μᾶς εἶπεν, ὅτι τὰ φέρετρα ἦσαν κενά, καὶ ὅτι τὰ ὅσῃ τῶν κεκοιμημένων ἀνεπαύοντο κάτω ὑπὸ τὴν γῆν καὶ μόνον κάθε ξύλινον φέρετρον ἐσυμβόλιζε τὴν ὑπαρξιν ἐνὸς μάρτυρος. Αἱ ψυχαὶ τῶν ἡδὴ βεβαίως, ψυχαὶ ἡρώων γενναίως ἀγωνισθέντων ὑπὲρ πίστεως καὶ πατρίδος, ἐνετάρων εἰς τὸν παράδεισον τοῦ προφήτου, ἐκεῖ ὅπου ρεεὶ ἡ ἀθάλωτος ἐξ ὕδατος καὶ γάλακτος πηγὴ καὶ ὁ οἶνος ὁ ἡδύς καὶ τὸ μέλι τὸ γλυκὺ, ὅπου κυλίουں διαυγῇ τὰ νάματά των ἡ Καφουρά καὶ ἡ Σαλάμιλλα καὶ ἡ Θανείμ, ὅπου τελοῦνται τόσαι ἐορταὶ τρυφῆς καὶ σαρκικῶν ἀπολαύσεων. Καὶ παρέμενον τὰ ξύλινα κιβώρια ὡς ἡ ταπεινὴ ἐπὶ τῆς γῆς κατοικία των, ἵνα προσέρχωνται βοηθεῖ καὶ ἀντιλήπτορες τῶν πασχόντων, τῶν ἐνδεῶν, τῶν ἀπηλπισμένων

* *

Εἶχε κάτι τὸ φοβερὸν ἡ ὑπὸ τοὺς χαμηλοὺς θόλους τοῦ μαυσωλείου θεὰ τῶν φερέτρων μέσῃ τῆς ἀχλὺς τοῦ ἡμίφωτος, ὑπὸ τὰς ἀράχνας, αἱ ὅποῃαι ἀνωθεν ἐκρέμαντο καὶ ἐπλήρουν τὰς γωνίας τῶν τοίχων.

Μικρὸν καὶ θὰ λησμονηθεῖν ὀλότερα οἱ τεσσαράκοντα αὐτοὶ ἄγιοι. Ὑπὲρ τὰ φάσματα αὐτῶν κυριαρχεῖ τῆς μοιραίας ἐγκαταλείψεως τὸ φάσμα καὶ ἂν ἄλλοτε ὀλόκληρος ἡ πόλις προσήρχετο ν' ἀποδώσῃ τὰς τιμὰς εἰς τοὺς νεκροὺς καὶ νὰ ζητήσῃ παρ' αὐτῶν τὴν προστασίαν καὶ τὴν ἀντίληψιν, σήμερον, ὅτε ἡ γῆ ἐγένετο καὶ αὖθις ἐλληνικὴ καὶ ἐφυγαδεύθησαν ἐξ αὐτῆς οἱ πιστοί, διὰ τοὺς τεσσαράκοντα αὐτοὺς ἡγιασμένους νεκροὺς εὐάριθμοι ἀπέμειναν θεράποντες. Καὶ ἦσαν τὰ ἐξορκιστικὰ ἀναθήματα ἀπὸ χρόνων ἐκεῖ πολλῶν προσδεδεμένα καὶ τὰ μάκτρα δὲν ἠλλάσσοντο ὡς πρότερον, ἀλλ' ἔμενον ῥυπαρά καὶ κονιορτόβλητα ἔτη ὀλόκληρα ἐπὶ τῶν φερέτρων. Ὀλόκληρον τὸ τέμενος ἀπὸ

τῆς αὐλῆς, τὴν ὁποῖαν ἡσυχάζον ἢ τσικουνίδες, ἕως τὸν ξενῶνα, τοῦ ἠνοίγετο εἰς τὸ βάθος ἐτοιμόρροπος καὶ βρωμερός, ἐνέφαινε τὴν ἀπαισίαν εἰκόνα τῆς ἐγκαταλείψεως καὶ τῆς φθορᾶς. Μία μόνον ὕπαρξις, μία γηραιὰ αἰθίοψ, καθ' ἣ μᾶς ἔλεγεν ὁ ὁδηγός, παρέμενεν ἡ ἐπόπτις, ἡ ἀφωσιωμένη φύλαξ τοῦ ἐγκαταλειμμένου μαυσωλαίου καὶ τοῦ τεμένου, ὅπερ κατέναντι τοῦ ξενῶνος ἐφθείρετο καὶ αὐτὸ ὅλον ἐν, καταρρέον εἰς ἐρείπια.

Ἦτο δὲ ὁ ξενῶν χθαμαλὸν οἶκημα μέ ξύλινον πρόστεγον, ὑπὸ τὸ ὁποῖον ἀνερριχᾶτο μία κληματαριὰ, ἡ μόνη εὐγενῆς βλάστησις εἰς τὴν αὐχμηρὰν γῆν, τὴν ὁποῖαν ἐμόλυναν τὰ ἄγρια καὶ δηλητηριώδη χόρτα. Κατὰ τῶν πρασίνων καὶ δροσερῶν φύλλων τῆς διηύθυνον τὰ ἀπληστα βλέμματά των οἱ ἀνωθεν ἱπτάμενοι ἱέρακες καὶ ἡ αἰθίοψ διὰ τὴν προφυλάξῃ ἐκ τῶν ἐπιθέσεων των, εἶχεν ἀναρτήσῃ ἀπὸ τινος ξυλίνου δοκοῦ τὸ πτώμα κάργας φονευμένης. Τὸ μαῦρον πουλὶ ἠωρεῖτο εἰς τὸ κενὸν κρεμασμένο ἀνάποδα καὶ τὰ πτερὰ του τὰ στιλπνὰ ἐκλινον ἀδρανῇ, ἐνῶ αἱ σάρκες του εἶχον ἐξαφανισθῇ διὰ τῆς σήψεως καὶ ἀπέμενε τὸ κουφάρι του κατὰ ξηρὸν καὶ ζαρωμένο. Μυῖαι ἱπτάντο ἀνωθεν βομβοῦσαι καὶ οἱ ἱέρακες ὑψηλότερον ἐστρηφογύριζον ταχέως εἰς τὸ πτερύγισμά των χωρὶς νὰ τολμοῦν νὰ κατέλθουν . . .

* *

Ἦδη ἡ νύξ εἶχεν ἐπέλθει.

Τὸ βαθύ αὐτῆς σκότος ἐχρωμάτιζε πενθιμώτερον ἀκόμη τὸν ἔρημον καὶ ἐγκαταλειμμένον αὐτὸν τόπον, ὃ ὁποῖος μολονότι ἦτο καταφύγιον εἰρήνης καὶ ἀγάπης καὶ σωτηρίας ψυχῶν, ἀναπαυόμενος εἰς τὴν αἰωνίαν γαλήνην μιᾶς θρησκείας, δὲν ἠξέυρω διατί μᾶς ἐπροξένει φόβον καὶ φρίκην. Εἴπομεν εἰς τὸν ὁδηγὸν ν' ἀπέλθωμεν ἐκεῖθεν καὶ φεύγοντες μέσῳ τῶν χαλασμένων στενωπῶν τῆς ἐβραϊκῆς συνοικίας, ἐφάνταζόμεθα τοὺς Τεσσαράκοντα αὐτοὺς Μάρτυρας ἀνεγειρομένους ἀπὸ τῶν τάφων των ἐν πλήρει τῇ πανοπλίᾳ τῶν πολεμικῶν των θριάμβων καὶ δεομένους ἐν γαλήνῃ πρὸς τὸν Ὑψιστον ὑπὲρ τῶν δεινῶν τῆς πασχούσης ἀνθρωπότητος.

Γεράσιμος Βῶκος.